

Correctievoorschrift HAVO

2015

tijdvak 2

maatschappijwetenschappen (pilot)

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 56 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Als in een vraag staat dat de kandidaat een hoofd- of kernconcept moet gebruiken, dan dient de kandidaat in het antwoord die elementen uit de omschrijving van het hoofd- of kernconcept te gebruiken die nodig zijn om de vraag juist te kunnen beantwoorden.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 De nieuwe werkwijze van jeugdgevangenen

---

1 maximumscore 3

een juist antwoord bevat:

- relatie tussen criminaliteit en vormingsvraagstuk met kernconcept bij vorming 1
- voorbeeld uit tekst 1 om ongewenste vorming te illustreren 1
- gebruik van kernconcept bij vorming om voorbeeld te onderbouwen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een juist antwoord:

- Er is sprake van criminaliteit als een vormingsvraagstuk omdat de problemen van de veroordeelde jongeren in verband worden gebracht met niet geslaagde socialisatie 1
- Volgens tekst 1 zijn jongeren niet gewend om zich aan de normen van de dominante cultuur te houden, zoals naar school gaan (r. 15-21) 1
- Niet gewend zijn je aan de dominante normen te houden kan betekenen dat **deze jongeren zich** onvoldoende **de cultuur van de samenleving hebben eigengemaakt** 1

2 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- relatie tussen criminaliteit en verhoudingsvraagstuk met gebruik van kernconcept gezag 1
- voorbeeld uit tekst 1 om ongewenste verhouding als oorzaak te illustreren 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Er is sprake van criminaliteit als een verhoudingsvraagstuk omdat de problemen van de veroordeelde jongeren in verband worden gebracht met een gebrek aan gezag. De jongeren **beschouwden de macht** van de autoriteiten **niet als legitiem** 1
- Uit tekst 1 blijkt namelijk dat jongeren voordat zij de gevangenis ingingen moeite hadden met het respecteren van autoriteit (r. 25-28) 1

Vraag	Antwoord	Scores
3	maximumscore 2 een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • gebruik van definitie sociale controle om herstel van gezag te onderbouwen • voorbeeld uit tekst 1 om sociale controle te illustreren 	1 1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De nieuwe werkwijze probeert het gezag te herstellen door jongeren door middel van sancties over te halen om zich op een bepaalde manier te gedragen. Dit is sociale controle • Een voorbeeld van sociale controle is om jongeren privileges te laten verliezen als ze grenzen overschrijden (r. 33-35) 	1 1
4	maximumscore 4	
	<ul style="list-style-type: none"> • a “Het opsluiten zelf is al voldoende straf, is het idee.” (r. 4-6) • b resocialisatie / speciale preventie • c klassieke school • d moderne school 	1 1 1 1
5	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt formele sociale controle gebruikt • omdat de groepsleiders op grond van formele besluiten/regels van de instanties de jongeren behandelen om ervoor te zorgen dat die zich aan de regels houden 	1 1
6	maximumscore 2 een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg dat een jeugdgevangenis een sociale institutie is met gebruik van kernconcept sociale institutie • voorbeeld uit tekst 1 om sociale institutie te illustreren 	1 1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In een jeugdgevangenis zijn er allerlei regels die het gedrag van veroordeelde jongeren reguleren. Een complex van regels dat het gedrag reguleert, is een sociale institutie • Een voorbeeld van deze regels is het verliezen van privileges als iemand wordt betrapt op softdrugs (r. 33-35) 	1 1
7	maximumscore 2 een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg hoe gevangenisstraf kan leiden tot negatieve identiteit met gebruik van kernconcept identiteit • uitleg hoe negatieve identiteit kan leiden tot recidive 	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een juist antwoord:

- Door gevangenisstraf kunnen jongeren een negatieve status krijgen. Door een negatieve status kunnen de jongeren zichzelf ook sterker als crimineel gaan beschouwen waardoor het **zelfbeeld** oftewel hun identiteit negatiever wordt 1
- Een negatief zelfbeeld kan vervolgens na detentie leiden tot recidive omdat de jongeren crimineel gedrag meer gerechtvaardigd vinden 1

8 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- uitleg van eis van steekproef om geldige conclusies te trekken 1
- gebruik van eis van sociaalwetenschappelijk onderzoek in de uitleg 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- De ex-gedetineerde jongeren uit de steekproef moeten in kenmerken (zoals geslacht) overeenkomen met de kenmerken van alle ex-gedetineerde jongeren (over wie je conclusies in je onderzoek wilt trekken) 1
- De onderzochte jongeren zijn dan representatief voor alle jongeren over wie je conclusies wilt trekken. Representativiteit is een eis van sociaalwetenschappelijk onderzoek 1

Opgave 2 De digitale stedeling

---

9 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- aangeven dat het gebruik van sociale media mogelijk is door nieuwe communicatietechnieken 1
- aangeven dat nieuwe communicatietechnieken voorbeeld zijn van modernisering met gebruik van kernconcept modernisering 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Het gebruik van sociale media wordt mogelijk gemaakt door nieuwe communicatietechnieken zoals internet 1
- Het gebruik van nieuwe communicatietechnieken is een voorbeeld van **de toepassing van technologische vernieuwingen** en dat is een kenmerk van modernisering 1

Vraag	Antwoord	Scores
10	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruik van kernconcept individualisering om de verandering in keuzevrijheid door sociale media en internet te onderbouwen 1 • voorbeeld uit tekst 2 om individualisering te illustreren 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mensen hebben door gebruik van sociale media en internet meer keuzevrijheid dan voorheen om relaties aan te gaan. Dit past bij het proces van individualisering waarbij mensen zich in toenemende mate vrij voelen om hun leven naar eigen inzicht vorm te geven 1 • Zo stelt De Waal dat mensen door gebruik van internet meer zeggenschap hebben over de groepen waar ze zichzelf toe rekenen (r. 65-68). Meer zeggenschap is een voorbeeld van meer vrijheid om relaties aan te gaan 1 	
11	<p>maximumscore 3</p> <p>a</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uitleg dat door het gebruik van sociale media groepsvorming kan ontstaan met gebruik van kernconcept groepsvorming 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door gebruik van sociale media kunnen burgers met gedeelde belangen zich makkelijker aan elkaar binden. Het ontstaan van bindingen tussen mensen is groepsvorming 1 <p>b</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uitleg dat groepsvorming kan bijdragen aan politieke samenwerking met gebruik van kernconcept samenwerking 1 • voorbeeld uit tekst 2 om politieke samenwerking te illustreren 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door deze groepsvorming is het makkelijker om samen actie te ondernemen om politieke besluitvorming te beïnvloeden. Er is dan sprake van politieke samenwerking, want mensen vormen door het gebruik van sociale media relaties voor een gemeenschappelijk doel 1 • Volgens tekst 2 kunnen door het gebruik van sociale media mensen met gedeelde belangen actie voeren tegen de gemeente over iets waar men boos over is (r. 22-26). Samen actie voeren tegen een gemeente is een voorbeeld van politieke samenwerking 1 	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- uitleg dat gebruik van sociale media en internet voor politieke doeleinden het best past bij spreiding van macht volgens theorie van pluralisme 1
- voorbeeld uit tekst 2 om theorie van pluralisme te illustreren 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Het past het best bij de theorie van het pluralisme. Het gebruik van sociale media en internet kan bijdragen aan een zekere spreiding van macht. Een spreiding van macht is een kenmerk van de theorie van het pluralisme 1
- Uit tekst 2 blijkt bijvoorbeeld dat door het gebruik van sociale media mensen sneller samen kunnen opkomen voor dingen die zij belangrijk vinden (r. 61-63). Als mensen sneller voor hun gemeenschappelijke belangen kunnen opkomen, kan dit zorgen voor politieke machtsvorming vanuit verschillende groepen 1

Opmerking

Geen scorepunt toekennen aan alleen het noemen van de theorie van het pluralisme.

13 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- aangeven van verschil in gebruik van technologie tussen maatschappelijke groepen met definitie sociaal kapitaal 1
- relatie tussen verschil in gebruik sociale media en politieke participatie met behulp van voorbeeld van politieke participatie uit tekst 2 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Groepen met een sterkere maatschappelijke positie zijn over het algemeen beter in staat om nieuwe technologieën zoals sociale media in te zetten voor netwerken, oftewel sociaal kapitaal, dan groepen met een zwakkere maatschappelijke positie 1
- Groepen met een sterkere maatschappelijke positie zullen bijvoorbeeld meer gebruikmaken van Facebook om met andere burgers te protesteren tegen een gemeente (r. 22-26) 1

Vraag	Antwoord	Scores
14	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • relatie tussen verschillen in politieke participatie en rekening houden met eisen en belangen door overheid 1 • relatie tussen rekening houden met belangen en eisen en representativiteit met behulp van kernconcept representativiteit 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als bepaalde groepen door politieke participatie beter hun eisen en belangen kenbaar maken dan andere groepen, kan dit betekenen dat de overheid meer rekening houdt met hun eisen en belangen (dan met die van de andere groepen) 1 • Dit heeft een negatieve invloed op de representativiteit van politieke besluiten als de standpunten van de politieke vertegenwoordigers minder overeenkomen met de eisen en wensen van bepaalde groepen 1 	
15	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • relatie tussen functioneren gemeenschap en ideologie met gebruik van kernconcept ideologie 1 • voorbeeld uit tekst 2 om gewenste maatschappelijke of politieke verhoudingen te illustreren 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe een stad als gemeenschap moet functioneren, is onder andere afhankelijk van de wijze waarop burgers met elkaar omgaan. De meest wenselijke verhoudingen tussen burgers zijn een onderdeel van ideologie 1 • Afhankelijk van de ideologie kan het gebruik van sociale media bijdragen aan sterkere bindingen binnen groepen gelijkgestemden of juist bijdragen aan solidariteit met andere groepen (r. 47-51). Beide mogelijkheden zijn een indicatie van de gewenste maatschappelijke verhoudingen 1 	
16	<p>maximumscore 4</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <p>uitleg dat door een filter bubble de bindingen tussen groepen in de samenleving kunnen afnemen, met gebruik van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de begrippen selectiviteit en referentiekader 1 • het kernconcept groepsvorming 1 • een voorbeeld van groepsvorming uit tekst 2 1 • een conclusie over afname bindingen 1 	

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door de technologie van de filter bubble is het mogelijk dat mensen vooral die mediaboodschappen kiezen die aansluiten bij hun referentiekader • Selectiviteit kan leiden tot groepsvorming onder gelijkgestemden. Er ontstaan dan bindingen tussen mensen met hetzelfde referentiekader • Zo stelt De Waal in tekst 2 dat likes zorgen dat mensen soortgelijke anderen treffen op bepaalde plaatsen (r. 42-45) • Bindingen tussen mensen met verschillende referentiekaders kunnen dan afnemen 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
17	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <p>uitleg dat door gebruik van Homeless SMS geprobeerd wordt de sociale uitsluiting van dak- en thuislozen te verminderen met gebruik van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een component van sociale uitsluiting • een voorbeeld uit tekst 2 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Homeless SMS kan de sociale participatie van dak- en thuislozen bevorderen. Onvoldoende sociale participatie is een component van sociale uitsluiting • Dak- en thuislozen kunnen door middel van Homeless SMS makkelijker in contact komen met hulpverleners en het kan helpen hun sociale netwerk uit te breiden (r. 90-93). Homeless SMS bevordert zo sociale participatie 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
18	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bijbehorend uitgangspunt van socialistische/sociaaldemocratische stroming • gebruik van voorbeeld uit tekst 2 om uitgangspunt te illustreren <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het gebruik van Homeless SMS past bij het socialistische/sociaaldemocratische uitgangspunt van een actieve overheid om de sociale gelijkheid tussen mensen te bevorderen • De overheid gebruikt Homeless SMS om daklozen te bereiken en zo hun maatschappelijke positie te verbeteren (r. 69-72 en r. 90-93). Door overheidsingrijpen kunnen zo verschillen tussen deze groep en andere groepen in de samenleving kleiner worden 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
19	<p>maximumscore 1</p> <p>het uitgangspunt van eigen initiatief/verantwoordelijkheid van burgers om problemen op te lossen / beperkte overheidsbemoediging</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 3 een juist antwoord bevat: uitleg wanneer door gebruik van Verbeterdebuurt een veiligheidsprobleem op de politieke agenda kan komen met gebruik van:	
	<ul style="list-style-type: none"> • het kernconcept macht 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een voorbeeld uit tekst 3 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een kenmerk van maatschappelijk vraagstuk 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Als door het gebruik van Verbeterdebuurt buurtbewoners voldoende hulpbronnen zoals sociaal kapitaal kunnen mobiliseren, kan een door hen ervaren veiligheidsprobleem op de politieke agenda komen. Het mobiliseren van hulpbronnen is een onderdeel van macht 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Door bijvoorbeeld steunbetuigingen (tekst 3) kunnen andere burgers worden gemobiliseerd 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Door mobilisatie kan een ervaren veiligheidsprobleem op de publieke agenda worden geplaatst. Een kenmerk van een maatschappelijk vraagstuk is dat het op de publieke agenda staat. Als het veiligheidsvraagstuk hoog op de publieke agenda staat, kan dit bijdragen aan de noodzaak om het vraagstuk ook op de politieke agenda te plaatsen 	1

Opgave 3 Arbeidsmarktpositie van niet-westerse migranten

21	maximumscore 2 een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • conclusie over sociale contacten op grond van figuur 1 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg van conclusie met gegevens uit figuur 1 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een meerderheid heeft veel contact met autochtone Nederlanders 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • De eerste twee staven bij de groep met een laag beroepsniveau geven aan hoeveel procent veel contact met autochtone Nederlanders onderhoudt. Dit percentage van de twee staven samen is meer dan 50% 	1
22	maximumscore 3 a een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • samenhang in figuur 1 tussen arbeidsmarktpositie en voornamelijk veel sociale contacten met leden herkomstgroep 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een juist antwoord:

- Onder niet-westerse werkzoekenden en inactieven is het percentage dat voornamelijk veel contact heeft met leden van de herkomstgroep groter dan onder niet-westerse migranten met een hoog, midden en laag vast beroepsniveau 1

b

een juist antwoord bevat:

- uitleg dat gegevens indicator kunnen zijn van sociale ongelijkheid met gebruik van kernconcept sociale ongelijkheid 1
- uitleg dat gegevens indicator kunnen zijn van sociale cohesie met gebruik van kernconcept sociale cohesie 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Het niet hebben van werk heeft over het algemeen minder status dan het wel hebben van werk. Er is dus sprake van sociale ongelijkheid omdat **verschillen in arbeidsmarktpositie leiden tot een ongelijke waardering** 1
- Voornamelijk contacten hebben met leden van de herkomstgroep is op te vatten als een indicator van sociale cohesie omdat het iets zegt over **de mate waarin migranten het gevoel hebben vooral lid te zijn van de gemeenschap** van het herkomstland 1

23 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- voorbeeld van cultureel kapitaal 1
- uitleg van relatie tussen cultureel kapitaal en sociale identiteit met definitie van sociale identiteit 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Beheersing van de Nederlandse taal is een voorbeeld van cultureel kapitaal 1
- Beheersing van de Nederlandse taal kan voor migranten leiden tot een sterker bewustzijn dat ze tot de Nederlandse samenleving behoren. Hun sociale identiteit is dan sterker op Nederland gericht 1

Vraag	Antwoord	Scores
24	maximumscore 3	
	een juist antwoord bevat:	
	• uitleg dat enculturatie van invloed is op identiteit met gebruik van definitie enculturatie	1
	• uitleg dat acculturatie van invloed is op identiteit met gebruik van kernconcept acculturatie	1
	• aangeven dat identiteit door migratie verandert	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	• Cultuuroverdracht van de cultuur van het land waarin de migranten geboren zijn, is van invloed op de identiteit van de migranten. Deze cultuuroverdracht is enculturatie	1
	• Cultuuroverdracht van de cultuur van het land waar de migranten naartoe verhuizen en waar ze dus niet zijn opgegroeid, is van invloed op de identiteit van de migranten. Deze cultuuroverdracht is acculturatie	1
	• Iemands identiteit kan door migratie naar een ander land veranderen. Identiteit is dus tijdgebonden en daarmee een relatief begrip	1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 23 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	naar: Zware jongens, zachte hand (2013, 2 oktober). de Volkskrant. Geraadpleegd februari 2015 op http://www.volkskrant.nl/dossier-archieef/zware-jongens-zachte-hand~a3519682/
tekst 2	naar: Metz, T. (2013). De digitale stedeling. De Groene Amsterdammer, 8, 42-45. noot 1: Mediawijzer.net (z.j.) Filter bubble. Geraadpleegd februari 2015 op http://www.mediawijzer.net/filter-bubble/
tekst 3	naar: Anonieme buurtverbeteraar (2009), Idee: 's nachts 1 uitgang aan de noordkant van cs open laten. [online forum]. Geraadpleegd februari 2015 op http://www.verbeterdebuurt.nl/amsterdam/s-nachts-1-uitgang-aan-de-noordkant-van-cs-open-laten/1653 naar: Stichting Verbeterdebuurt (z.j.) Een vraag over Verbeterdebuurt? Geraadpleegd februari 2015 op http://www.verbeterdebuurt.nl/faq
figuur 1	naar: Bakker, L., Dagevos, J. & Gijsberts, M. (2014). Arbeidsmarktpositie en binding met de Nederlandse samenleving. In Huijnk, W., Gijsberts, M. & Dagevos, J., Jaarrapport integratie 2013. Participatie van migranten op de arbeidsmarkt (p.175). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd februari 2015 op http://www.scp.nl/dsresource?objectid=36326&type=org